

دیدگاه زنان افغان درباره طرح پیشنهادی صلح ایالات متحده آمریکا

۲۸ حوت ۱۳۹۹

مقدمه:

زنان افغان همانند مردان این کشور، خود را در پروسه صلح ذی حق و مالک دانسته؛ بنابراین حق طبیعی و شهروندی خود می دانند که درباره هر گونه طرح، تصمیم و اقدام توسط جوانب ذی دخل در خصوص صلح، دیدگاه های خود را مطرح نمایند. همچنان حکومت افغانستان، شورای عالی مصالحه، طالبان، ایالات متحده و جامعه جهانی مسئولیت قانونی و انسانی دارند تا ملاحظات زنان را در هر طرح، تصمیم و اقدامات مربوط به پروسه صلح، در نظر گرفته و از این جهت اطمینان بخشند.

بر این اساس زنان افغان با جمع آوری نظریات زنان متخصص و صاحب نظر از بخش های مختلف شامل حقوقدانان، سیاستمداران، فعالان حقوق زن و جامعه مدنی، شبکه زنان افغان، اساتید دانشگاه، ژورنالیستان، متشبثین و... دیدگاه و تحلیل حاضر را در خصوص طرح پیشنهادی صلح ایالات متحده آمریکا، توحید نموده اند که امید است برای تامین صلح واقعی و پایدار ممد واقع گردد.

این طرح ضمن داشتن برخی نقاط مثبت و در خور توجه، دارای ابهامات بسیاری بوده که نه تنها برخلاف ادعای مطرح شده در طرح، اصولی را برای نهادینه سازی حکومتداری، امنیت و حاکمیت قانون بنیان نمی گذارد بلکه بدون توجه به واقعیات جامعه افغانی و زحمات بیست سال گذشته مردم و حکومت افغانستان در راستای نهادینه سازی و حاکمیت قانون، تمام بنیان های نهادی را با خطر فروپاشی مواجه ساخته و با رویارویی ۵۰٪-۵۰٪ دو طرف (با دیدگاه های کاملاً متفاوت و گاه متضاد) در حکومت به اصطلاح (حکومت صلح)، زمینه بروز منازعات داخلی را مساعدتر می سازد. در ادامه به نقاط قوت و ضعف سه بخش مطرح شده در طرح پیشنهادی پرداخته خواهد شد و در فرجام پیشنهادات آرایه می گردد.

بخش اول: اصول رهنمودی برای آینده افغانستان

نقاط مثبت:

- به رسمیت شناختن حق امنیت برای تمام اقوام، قبایل و مذاهب
- حمایت از حقوق مدنی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مردم و همچنان حمایت از ارزش های اسلامی، عدالت اجتماعی و سیاسی، وحدت ملی و حاکمیت و یکپارچگی ارضی افغانستان
- تاکید بر تضمین حقوق زنان و اطفال در امور سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، تعلیمی و فرهنگی در قانون اساسی آینده افغانستان
- تاکید بر حفظ و تقویت نهادهای ملی افغانستان و سایر موسسات عامه به شمول نهادهای تعلیمی و امنیتی
- توجه به عدالت انتقالی و قربانیان جنگ های ۴۲ سال گذشته

نقاط ضعف و ابهامات موجود:

نادیده گرفتن قانون اساسی نافذه فعلی و تاکید بر تدوین قانون اساسی جدید

در حالیکه قانون اساسی فعلی یکی از بهترین قوانین اساسی در سطح منطقه است که تنها در برخی موارد نیازمند تعدیل است. همچنین میکانیزم تعدیل آن نیز در قانون اساسی موجود می باشد. بعلاوه تا کنون بیش از صدها قانون و مقرر بر مبنای همین قانون اساسی تدوین، تصویب و تطبیق شده است که با منسوخ شدن قانون اساسی، تمام مبنایهای حقوقی و قانونی عملکرد ادارات و بخش های مختلف جامعه با چالش های جدی و سکتگی جبران ناپذیر مواجه خواهد شد.

بخش دوم: حکومت انتقالی صلح و نقشه راه سیاسی

نقاط مثبت:

- مطرح کردن و به رسمیت شناختن سیستم تفکیک قوا؛ متشکل از اداره اجرایی، شورای ملی و قوه قضائیه
- تاکید بر تعیینات عادلانه با توجه به شمولیت معنی دار زنان و اعضای همه اقوام در همه نهادهای حکومت

نقاط ضعف و ابهامات موجود:

- ۱- در کشوری که نهادهای اداری، حکومتی و امنیتی تازه جان گرفته اند، پیشنهاد حکومت موقت (انتقالی صلح) به معنای نادیده گرفتن تمام دستاوردهای نهادی است. پیشنهاد دولت انتقالی در کشورهایی معقول و مناسب به نظر می رسد که فاقد زیر ساخت های دولتمداری، نهادهای ملی و سازمان های دموکراتیک باشد و نه در افغانستان که مردم و حکومت کوشیده اند با وجود تمام کمبودی ها و محدودیت ها، ساختار نیم بند دموکراسی را حفظ و تقویت نمایند.
- ۲- تقسیم قدرت به شکل ۵۰-۵۰ بین طالبان (که گروهی تروریستی با پشتوانه اندک مردمی هستند) و حکومت، سیاسیون، احزاب، گروه های ذی نفوذ مردمی، جوانان و زنان؛ ناعادلانه و غیر منطقی است.
- ۳- گزینه های دوم در بخش شورای ملی (پارلمان) و شوراهای ولایتی که خواستار تعلیق فعالیت نهادهای مذکور بوده و در عین حال پرداخت امتیازات، حقوق و مصونیت های آنان را مطرح می سازد؛ با توجه به شرایط موجوده افغانستان نامعقول، مردود و مبتنی بر روحیه ی باجدهی است.
- ۴- تقلیل جایگاه کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی به نقش مشورتی به ستره محکمه جایگاه کمیسیون را زیر سوال برده است.
- ۵- رسمیت بخشیدن به حل منازعات مدنی از طریق مجراهای غیر دولتی؛ بدون پشتوانه و مبنای قانونی لازم، تنها زمینه را برای تقویت محکمه های صحرایی، زورگویی و فیصله های تحمیلی ناعادلانه خصوصاً در قبال زنان مساعدتر می سازد.
- ۶- مدت زمان فعالیت شورای عالی فقه اسلامی و چگونگی انتخاب و عزل اعضای آن نامشخص است. ضمن آنکه از ترکیب مذهبی و جنسیتی در آن ذکر نشده است.

نقاط قوت:

- ✓ التزام طرفین به پایان تمامی عملیات های نظامی و تهاجمی و فعالیت های خصمانه
- ✓ مشخص نمودن تحریکات خشونت آمیز ممنوعه
- ✓ پیش بینی کمیسیون تطبیق و نظارت بر آتش بس با حضور ۳ ناظر مستقل بین المللی
- ✓

نقاط ضعف و ابهامات موجود :

این طرح خواهان تعهد طالبان مبنی بر انتقال تشکیلات نظامی و دفاتر خود از کشورهای همسایه به افغانستان است در حالیکه طالبان باید متعهد به انحلال تشکیلات نظامی خود گردند تا در مرحله بعد، پس از خلع سلاح کامل جنگجویان طالب، آنان با میکانیزم مشخص و مورد توافق در بدنه سیستم امنیتی کشور مدغم شوند.

پیشنهادهای:

- ۱- قانون اساسی فعلی باید نافذ بماند و کمیسیونی که در آینده از نمایندگان دو طرف ایجاد می گردد، روی تعدیل آن کار نمایند.
- ۲- جهت جلوگیری از هر گونه سکتگی در امور حکومتداری که پیامدهای ناگوار آن تنها متوجه مردم افغانستان می گردد، حکومت فعلی باید تا زمان برگزاری انتخابات آینده، به کار خود دوام دهد. با این تفاوت که فیصدی مشخصی از مناصب حکومتی در اختیار طالبان قرار گیرد.
- ۳- طالبان می توانند تعداد مشخصی از نمایندگان خود را تا انتخابات آینده، برای سهم گیری در شورای ملی و مجلس سنا معرفی نمایند.
- ۴- ترکیب شورای عالی فقه اسلامی باید متشکل از تمام مذاهب اسلامی بوده و ترکیب جنسیتی نیز در آن رعایت گردد. ضمن آنکه مدت زمان کاری شورا، نحوه ی انتخاب و عزل اعضا و همچنان وظایف آنان باید مشخص باشد به گونه ای که استقلالیت قوای سه گانه ی قضائیه، مقننه و اجرائیه حفظ گردد و فعالیت شورای عالی فقه اسلامی اختلال در کار سه قوه ایجاد ننماید.
- ۵- هر دو طرف (طالبان و حکومت) باید در خصوص حضور حداقل ۳۰٪ زنان در تمام نهادها، ادارات، کمیسیون ها و کمیته ها تعهد بسپارند و طالبان نیز متعهد گردند تا نمایندگان زن خود را جهت حضور و مشارکت معرفی نمایند.
- ۶- هر دو طرف (طالبان و حکومت) باید متعهد گردند پس از روی کار آمدن حکومت انتخابی جدید، مرتکبان جنایات و جرایم جنگی را مورد تعقیب عدلی و قضایی قرار داده و به فرهنگ معافیت پایان دهند.
- ۷- در کمیسیون تطبیق و نظارت بر آتش بس باید از هر دو طرف، نمایندگان زن، حضور داشته باشند.
- ۸- جامعه بین المللی و کشورهای ذی دخل در پروسه صلح افغانستان بخصوص ایالات متحده آمریکا باید در خصوص پای بندی طالبان به تعهدات شان تضمین بسپارند.